11246

Una 'Modelo'

COMEDIA EN UN ACTE Y EN PROSA

M. ROVIRA Y SERRA

Preu: 1 pesseta

UNA "MODELO"

Una "MODELO"

COMEDIA EN UN ACTE Y EN PROSA

original de

Manel Rovira y Serra

Estrenada en lo Teatro Catalá (Romea)
la vetlla del 6 de Maig d' aquest any 1902.

BARCELONA
Imprempta F. Badía, Doctor Dou, 14
1902

Aquest' obra es propietat de son autor, y ningú podrá sens son permís, reimprimirla ni representarla en Espanya ni en els pahissos ab els quals s' hagin celebrat ó 's celebrin d' aquí endevant tractes internacionals de propietat literaria.

L' autor se reserva 'l dret de traducció.

Els comissionats y representants de la **Sociedad de Autores Españoles** son els encarregats exclusivament de concedir ó negar lo permís de representació y del cobro dels drets de propietat.

Queda fet lo dipósit que marca la Lley.

REPARTIMENT

PERSONATJES	ACTORS
ADELA.– D' uns 25 á 30 anys; guapa y elegant; modista de sombreros de molt crédit y de bona reputació.	D.ª Adela Clemente.
ENRICH FREIXA.– D' uns 30 anys; pintor molt rich, tipo bohemi elegant y d' aspecte revellit p' el vici.	D. Hermenegild Goula.
CAP D' ESTUDI.—D' uns 50 á 55 anys; figura extremada, molt exajerada y ridícula pe 'l seu fisich y per son vestit; barret de copa blanch, ulleras, paltó sense ficá de mánigas y bastó, parla ab accént valenciá.	D. Iscle Soler.
RAURELL.—D' uns 25 á 30 anys; tipo bohemi y aixelebrat d' un pintor de quadros á cuatre duros la parella.	D. Frederich Fuentes.

675096

SANROMÁ. — D' uns 30 anys; amich y condeixeble d' en Freixa y d' en Raurell; pinta per afició, es rich; vesteix elegant. .	D. MODEST SANTOLARIA.
ANGEL.—D' uns 30 anys; xicot de bé á carta cabal y de molts coneixements; encar que no ho sembla; es germá de llet d' en Freixa y l' hi serveix de criat de confiança; per tant, no deu ser un tipo de criat vulgar.	D. ANTONI MANSO.
MATIAS.—D' uns 50 anys; home d' aspecte entanimentat; es porter y jardiner de 'l *chalet* de 'n Enrich Freixa; es molt ganço en parlá y en caminá.. .	D. CASIMIR ROS.
ENRIQUETA.—Nena d' uns 5 anys; modoseta y aixerida; es filla de l' Adela y vesteix corresponent al que 's nota en la seva mamá.	NENA SANTOLARIA.

L' acció, avuy, y al mitj demati d' un dia d' hivern.

Lloch: Ensanxe de Barcelona

Dreta y esquerra, las del actor

Director artistich: D. HERMENEGILD GOULA

ACTE UNICH

L' escena representa la sala-estudi del pintó Enrich Freixa en un rich *chalet* de sa propietat en l' ensanxe de Barcelona. Al mitj del fons, un gran finestral ab vidrieras de vidres clars: barretas ben primas per aprofitá la llum y un joch de cortinas grisas combinadas ab politxas y cordons per graduá la llum; el finestral guaita al jardi, pro no 's veu mes que l' horitzó y els caps de 'ls arbres que pujan de baix del jardi. A la dreta, una sola porta en primer terme que dona sortida á l' escala d' el jardi; á l' esquerra, un altre porta en primer terme que comunica á l' habitació de l' Enrich Freixa. Las parets de la sala son blancas, encar que casi no se 'n veu res, perqué totas están tapadas per tapissos, quadros, prestatjes ab *barros*, figuras, bustos y objectes artistíchs. Lo sostre artesonat: á terra, alfombras.

Mobles, que deurán trovarse repartits per l' escenari á bon gust y discreció artística; un *paravent;* lavabo y tocadoret per las modelos; un *cha-long*, balanci, caballet de pintó, una guitarra ab pinturas en la caixa y enflocada, un ó dos banchs d' esculturas talladas, antichs, *bustos*, figuras, guixos, molts quadros, alguns dintre march, la majoria sense; tapissos, alfombras capritxosas una *pojarera* elegant plena d' aucells variats, una panoplia, una armadura, cápsa de pinturas y pincells y molts altres objectes propis y combinats en sa colocació de modo que donguin al saló-estudi un ambent artistích de bon gust y riquesa. Prop de la paret del fondo esquerra una estufa de las que 'n diuen *chnbesqui*, la xemeneya de ferro dona sortida á fora y té una rotllana de zinch á terra.

Comença l' acció cap allá á las once del matí d' un dia emboyrat; avans d' acabá l' acte y quant s' indicará, la boyra ha fugit y sortint lo sol, sos raigs entran valents á ne 'l saló d' estudi.

ESCENA PRIMERA

ANGEL, un moment sol: aviat SANROMA y MATIAS per la dretra: Angel mentras está sol, agafa una figura de guix que se l' hi haurá trencat el cap y l' hi enganxa, posantlho al revés sense ficsarshi, deixant la figura en un lloch determinat y posada de manera que 'l públich se n' adongui. Despres agafant fullas d' escarola las va posant entre els jonchs de la gavia, apareixent en aquest moment el Sr. Sanromá y en Matias, que venent parlant.

MAT. ¡Ah!... donchs... vosté á la *cuenta* ya 'l conéix á dony *Enrica?*

SANR. ¡Y sí!...

ANG. (*Adonantse'n*) ¡Senyor Sanromá!

SANR. ¿Qué hi há, Angel?.. ¿Y ell?..

ANG. ¿Ell?.. (*Ab sentiment*) Ja te sort de la mare, ell... ho pot creurésho, senyor Sanromá.

MAT. Si els hi sembla que m' han de pogué necesitá, no 'm mouré; peró, si els hi sembla que no m' han de pogué necesitá...

ANG. Ja vos avisarém.

MAT. La noya... 'l café ab llet...

ANG. Encara 'n tenim per un' hora.

MAT. Doncas...

SANR. (*Nerviós*) L' Angel l' hi diu que ja pot...

MAT. Entés... entés... aixó array... prou... prou... vaja... vaja (*Desapareix*).

SANR. Que 'm posa nerviós aquest home; (*sentanse*) parla ab una calma...

ANG. L' hi vé de quant era jove; diu que feya carros.

SANR. ¿Y d' ahont l' heu tret?

ANG. Com que 's vá morí 'l pobre Tomás...

SANR. Ja vaig saberho.

ANG. Y nosaltres.... qui ho sab ahont parabam á las-horas... 'l senyor Vinyals... 'l fuster mateix de l' Enriquet, vá posarhi aquet de porter; son pare y filla; de passada 's cuyda del jardí.

SANR. (*Cambian de tó y ab interés*). Y donchs... ¿'n Freixa?

ANG. (*Diu ab pena*). Ni ha millorat de salut... ni d' enteniment... ni de rés;.. si no fos per la mare...

SANR Que se l' estima á n' en Freixa; ¡pobre dona!

ANG. Mes qu' á mi... y l' hi soch fill. Angel; no 'l deixis... Angel, per mort de Deu. La mare per criarlo á n' ell 'm vá deixá escanyá á mi... A ne 'l poble tan bé que hi estaba; no soch bó, jo per portar aquesta vida de tragi sense solta.

SANR. ¿Qué vols que 't diguí?... aquesta vegada hi tenía confiança ab lo seu viatje al estranjer.

ANG. Jo ni gota. Mentres 's distreya, visitant exposicions d' arts de totas menas, guapo; mes trempát qu' un pézol... no hi pensaba ab ellas... peró... á Londres 'n vá veure una... á Roma 'n vá conceixer dugas... á Paris, tres y després quatre y... vá acabar per... qu' ho sé jo... ni ell mateix.

SANR. Es una desgracia.

ANG. Dihuen que hi há borratxera de ví y borratxera de tabaco... jo 'l veig á cada pás borratxo no mès que de donas... de donas no mes... y aixó que fuma força y veu champany com si fos aigüa.

SANR. Si en Freixa 's casés... fés com jo.

ANG. Casarse... qui no creu en l' Iglesia, no 's confesa; senyor Sanromá.

SANR. Y á n' aquest pás...

ANG. Tots els metjes han dit lo mateix... ó boig ó mort; de boig... com si ja ho fos... de mort... com si ho fós també.

SANR. Malaguanyat, xicot.

ANG. Y tant!... ¡de debó! .. ni el pá tou quan ne menjan els pobres afamats; y de sabí .. jo hi plorat devant d' un quadro d' ell... si la mare m' hagués criat fins mes grandot pot sér també els pintaría jo aquells cuadros... y que me 'n aprofitaria força, ho pot ben creure.

SANR. (*Alsantse*) ¡Angel!... vals un imperi.

ANG. Peró . no 'm val, válguent tant; ni 'm val ser Angel.

SANR. Pren paciencia.

ANG. Si no fos per la mare... á n' ell fins hi ha cops que l' hi tinch rábia... á n' ell y á uns quants amichs que 'l voltejan, com si fessin sardana de dimonis.

SANR. ¿Deu dormí?

ANG. Ara l' hi cridat.

SANR. ¿Donchs... 's lleva?

ANG. D' aquí un hora hi haig de tornar.

SANR. No t' entench.

ANG. Me té manat, que cada dia á las onze el cridi; y si 'm contesta—«que 'm pengin», la haig de deixá dormir un' hora mes y si 'm contesta—«que 'm pélin» vol dir qu' haig de seguir cridantlo fins que 's llevi.

SANR (*Somrient*) ¡Estranyot com sempre en Freixa!

ANG. No; boig com sempre... ó rich com sempre; per

qué d' estranyesas aixís, senyor Sanromá, no 'n tenen mes qu' els boijos ó que 'ls richs.

SANR. Parlas, que dona gust sentirte.

ANG. S' apren molt anant pe 'l mon; ho pot creurer.

SANR. Quant se llevi l' hi dius que jo...

ANG. Ja, ja; sí en tinch un' alegria d' haberlo vist... y ell també la tindrá, per que l' estima á vosté...

SANR. Vuy de totas pasadas que vingui á dinar; ab això que m' esperi, qu' á las dotze en punt tornaré á buscarlo.

ANG Parlinlhi vosté d' aquestas cosas... fásiho, que la mare l' hi estimará molt y jo també.

SANR. Deixau per mi; hi posaré tot lo meu enginy.
(*Anantsen per la porta de la dreta*).

ESCENA II

Dits y RAURELL per la dreta.

RAUR. ¿D' ahont surts, Sanromá?

SANR. ¡Ola Raurell!

RAUR. No 't feya pas per aqui. ¿Qué no has vist á ne 'n Freixa?

SANR. Encara dorm.

RAUR. (*A ne 'l Angel; l' Angel á ne 'n Raurell se 'l mira sempre de qua d' ull*).
¿Qué no l' has cridat?

ANG. No es llevará pas fins d' aquí una hora y... pot ser en tot avuy no es llevará.

RAUR. Si que la fariam bona; á las onze estém citats, y ja son las onze; cridal, cridal.

ANG. Lo que es jo no 'l crech... ni 'l dech creurer á vosté, no; crech á la mare y devegadas 'm raca... Já ho veu senyor Sanromá, vosté per entrar, ha tingut d' esperar llicencia, 'l senyor Raurell sens llicencia entra per tot... per tot se fica. . lo bó sempre vá escás y té vergonya... lo dolent abunda molt y no té modos.

RAUR. Bé; ¿y qué vo's dir ab aixó?

SANR. ¡Y ara!...

ANG. ¿Qué vuy dir?... Que vosté es l' esca del pecat; que es 'l curcó que 's fica á ne 'l cor del Enriquet .. qu' es un mal amich; veliaqui, lo que vuy dir.

SANR. ¡Angel!

ANG. Qu' en lloch de darli bons concells .. com si fós un negociant sens conciencia... lo que fá ..

RAUR. ¿Qué faig?.. digas, ximple.

SANR. ¡Y ara Raurell!

ANG. ¿Ximple jo?.. Si l' Enriquet se mort, la meva mare... com sí ho vegés... els dols es toparán.. peró jo alashoras...

SANR. ¿A qué vé aixó ara?

RAUR. Ell dirá.

ANG. Alashoras... que Deu li valgui á vosté; ¿ho sent? la vida no 's juga pas, aixis com aixis.. que Deu li valgui. (*Desapareix per la porta de l' esquerra havent dat marcada intenció á las últimas paraulas*).

ESCENA III

RAURELL y SANROMA

SANR. Sembla que 't té manía.

RAUR. Y tanta manía... Es un poca solta aquest xicot.

SANR. (*Dissimulant*) ¿Vols dir?

RAUR. Jo d' en Freixa, ja l' hauria embalat com un fardo y facturat en un tren de mercancias cap al poble; ¡arri allá á tratar garrins!

SANR. Un ángel entre mitj de garrins.

RAUR. N' abusa de 'n Freixa.

SANR. ¡Qui ho sab!.. ¡vols dir que no ets tú qui n' abusas de 'n Freixa.

RAUR. Y ara... ¿qu' ens coneixém d' avuy, Sanromá?

SANR. Per aixó mateix; com qu' ens coneixem ja fá anys, per aixó 't parlo tal com sento.

RAUR. Te trovo tot ceremoniós; d' ensá qu' ets cap de casa...

SANR. Me trovas... com sempre; un amich dels meus amichs.

RAUR. Com si jo no ho fos, d' amich.

SANR. Feste 'l cárrech que 'n Freixa, tú y jo, som tres colors per pintar un quadro.

RAUR. M' agrada.

SANR. Qu' ell es lo color mes pálit, jo 'l mes fort y tú...

RAUR. Y jo el mes vermell.

SANR. No; el mes negre; perqué si no forem dos colors vius.

RAUR. Un pintor... rich; filosop.

SANR. Ell es l' amich... casi indiferent; jo l' amich ferm y tú l' amich negre... d' un negre... que pert.

RAUR. Casi en forma... diplomática, vindrás á acusarme de mal amich.

SANR. Això es; de mal amich; encar que lo dolent y lo bó son antagonichs y sembla que d' amichs dolents no pot habernhi.

RAUR. ¿Qué 't vols posá á redemptor?

SANR. M' ho proposo, ab perill de sortirne crucificat; pero... no 'm fá res.

RAUR. Sobre telas com la teva, en Freixa no hi pinta.

SANR. (*De sopte*) ¿Me vols creurer, Raurell? Y ara parlém de sério.

RAUR Vinga.

SANR. Considerat que 'n Freixa necesita tranquilitat ..

RAUR. Y bons aliments.

SANR. Tranquilitat y bons aliments; tú ho has dit bé. Pau per l' ánima y força pe 'l cos; en Freixa ho pert tot... y aquest es lo camí del cementiri.

RAUR. Y del infern.

SANR Del cementiri; que de cementiris ni há.

RAUR. T' has convertit en moralista.

SANR. (*Intencionat*) ¿N' estás satisfet de la teva *conducta?*

RAUR. Es bona; aquest dia ho vá certificá l' arcalde en un expedient d' oposicions.

SANR. Donchs... ab relació á ne 'n Freixa... á ne 'l teu amich... no n' es de bona la teva conducta:

RAUR. ¡Un moralista... fiscal!

SANR. En lloch de proporcionarli á ne 'l pintor Freixa *modelos al desnú.* . proporcionali caps d' estudi.

RAUR. Ne té un. . á perpétua sessió; 'l princep de Bulgaria.

SANR Las Bellas Arts t' ho agrahirant, y la virtut te n' estará molt reconeguda.

RAUR. Això es *algo* mes; doctrina cristiana.

SANR. ¿Qué no ho veus que 't posas en ridicol y á n' ell l' acompanyas á morir?

RAUR. No 'm vols pas bé; tú 'm vols fer perdre la seva amistat.

SANR. Quant necesitis un duro també te 'l sé donar jo.

RAUR. Peró... te 'l deuria; y els meus quadros... no son modernistas; no 's venen per torná el que 'm deixin; ab en Freixa sempre estém en paus.

SANR. Els dinés que 't dona, son el preu d' uns serveys qu' avergonyeixen; creume Raurell; tú no ets dolent; lo qu' es qu' ara, el cap 't domina el cor

RAUR. Las circunstancias 'm dominan; y tenintlo á n' ell content. . ¿de qué faría mánegas? . buscaria un altre amich com jo... al cap de vall fora 'l mateix.

SANR. T' has tornat molt aspre, Raurell.

RAUR. Y tú molt reflexiu.

SANR. Per que penso.

RAUR. Per que... t' has casat y ets rich; jo soch realista; tú, idealista.

SANR. Lo realisme teu, es boyra que passa.

RAUR. Pero, mulla.

SANR. L' idealisme meu es etern.

RAUR. Com el Pare Nostre.

SANR. Ja 'n parlarém tots tres d' això.

RAUR. El vermell, el negre...

SANR. Y en Freixa.

ESCENA IV

Dits y ANGEL per l' esquerra.

ANG. Senyor Sanromá... no se 'n vaigi, per que l' Enriquet ja 's lleva.

SANR. Tan mateix...

ANG. L' hi he dit que vosté era aquí.

RAUR. ¿Y jo?

ANG. De vosté no cal; may se 'n mou.

RAUR. Debía dormir ab ansia; si no 'n podía ser d' altre; varem quedar á las onze.

FREI. (*Dins*) ¡Angelo!

ANG. (*Desapareixent*) ¡Vinch!

SANR. ¿Y quina 'n portéu de cap, si es pot sabér?

RAUR. A tú no se 't pot dír; per lo que 's veu, ets de la Congregació de 'ls Lluisos.

SANR ¿Y tan dejornet ja teniu hora donada?

RAUR. Cá; un vermuht per fer gana..

SANR. Avuy, en Freixa vindrá á dinar ab mí.

RAUR. Deus fer de peix, que es divendres de quaresma; nosaltres menjarém de carn. (*Marcat*) A ne 'n Freixa li convenen bons aliments.

FREI. (*Dins*) ¡Sanromá!

SANR. (*Acostantse á la porta*) ¿Qué hi ha xicot?

FREI. Si vols entrá, entra; ó si no ja surto desseguida.

SANR. Fes, fes; que no estich pas sol.

FREI. (*Dintre*) ¡Raurell!

RAUR. ¿Qué?

FREI. Ja estich, ja.

RAUR. Tira; ja 'ns esperan.

FREI. (*Renyant á ne 'l Angel*) ¡Talós!.. ¿qué no ho veus?

RAUR. (*A n' en Sanromá per lo qu' acaba de dir en Freixa*) ¿Hé que 'l tracta bé?

SANR. Es lo seu génit; pero, se l' estima.

RAUR. Ell l'hi ha fet torná aixís. Ho es molt de gamarús el fill de la dida.

SANR. Donchs... cregas que jo 'l trovo un xicot molt *conforme.*

RAUR. Psíquicament es una vulgaritat; fisicament es un gran modelo per un Sant Lluis Gonzaga.

SANR. Per lo que 's veu, es una espina que se t' entravessa.

RAUR. (*Intencionadament*). Ara 'l recomanaré á ne 'ls companys que 's dedican á assumptos religiosos.

SANR. (*Seguint la broma*). Será una gran adquisició.

RAUR. No *abundan* els modelos de Sants.

SANR. Abundan mes els de santas.
RAUR. Al desnú.
SANR. Ja... ja... ja. .
RAUR. Aixó es una heretgia.

ESCENA V

Dits y FREIXA per l' esquerra á mitj vestir; fuma en pipa; darrera seu l' ANGEL.

FREI. ¡Bon dia xicots!
RAUR ¡Bon dia!
SANR. (*Saludantlo afectuosament*). ¿Qué hi há, Freixa? ¿com t' ha probat?
FREI. Bé; ¿y tú?
SANR. (*Observantlo molt desmillorat*). Noy... t' ho confesso.
RAUR. Si; per que ara aquest se confessa.
FREI. ¿Qué?
SANR. Et trovo...
FREI. Millo; ¿oy?.. tots m' ho dihuen.
SANR. Donchs... t' enganyan.
FREI. ¿Cóm?
RAUR. Deixal dir.
ANG. Y si que l' enganyan.
FREI. A orejá el quarto tú. (*Angel se 'n vá per l' esquerra*).
RAUR. (*Per l' Angel*). Aixins.
FREI. ¿Com me trovas?
SANR. Molt desmillorat. De manera, que si 't *topo* al mitj del carrer, no t' hauría conegut.
FREI. ¿Qué fas broma?
RAUR. Y tan.
SANR. Donchs... tothom te diu que estás milló?
FREI. Y jo m' ho conech. Habia deixat de fumar... ja hi torno; 'm ficaba al llit dejorn y 'm llevaba tart; ara m' hi fico tart...
SANR. Y 't llevas dejorn.
FREI. No; y 'm llevo tart també; pinto, que no pintaba...

SANR. Dónas!

FREI. Dónas; es la meva especialitat, ja ho sabs. Menjo...

SANR. Sempre carn. En Raurell me n' ha enterat.

RAUR. Pero, ara á la quaresma...

FREI. Barreijém.

RAUR. Tenim butlla *especial.*

SANR. Molt bé, molt bé. Com si diguessim... la vida de sempre ¿no es aixó?

FREI. Es la normal; si devegadas estich desmenjat.. aquet... que es un bon amich y té bon nás... 'm proporciona algun requisídet.

SANR. Fá papers ridícols.

RAUR. Home, ja n' hem parlat d' aixó.

FREI. ¿Qué ja ho sabías qu' habia arribat?

SANR. Ahir vespre ho vaig llegir á «La Veu».

FREI. Si que vá correr la noticia; vaig arribá en l' exprés del matí.

SANR. Aquest se te 'n debía cuidar.

RAUR. ¿Y donchs? El faig quedar bé ab tothom.

SANR. ¡Quina pluja de modelos!.. com si ho vejés.

FREI. Els pago bé.

SANR. Els acostumas malament.

RAUR. Tú; que farém tart.

SANR. Aneu, aneu; no us vuy fer nosa.

FREI. Sortirém junts.

RAUR. Es casat; no 'l perverteixis.

FREI. Y te rahó; ¿com te prova? vaig saberho sent á Londres.

RAUR. Ja fá deu mesos.

SANR. Me prova divinament.

RAUR. Ab lo posat se l' hi veu.

FREI. No m' ho creya.

SANR. ¿Per qué?

FREI. Tu eras dels nostres; la muller pe 'ls altres; la dona, per tots.

SANR. Poch á poch. Lo teu escepticisme, es exagerat, utópich; lo meu escepticisme es relatiu.

RAUR. Fichsathi; parla com Sócrates.

FREI. Deixal dí.

SANR. Tú, acérrim en no creurer posible la virtut en

la dona; jo acérrim en no crehurer posible la virtut en totas las donas. Las qu' has tractat son totas iguals; las que jo he tractat no ho son d' iguals. Entr' ellas n' hi trovada una digna del meu nom y l' hi feta la meva mullér. Ja ho tens esplicat.

RAUR. D' avuy á ne 'n devant hi haurém d' aná ab cuidado á parlar ab tú; ets casát.

FREI. Donchs jo impertérrit; las donas totas son iguals y desd' ara diré totas... menos la teva.

RAUR. Y aixó per quedar bé.

SANR. Y algun altre no n' es d' igual... á totas.

FREI. Cap mes.

SANR. La teva mare...

FREI. Era la meva mare.

SANR. ¿La teva dida?..

FREI. Es la meva dida.

SANR. Dos donas virtuosas...

FREI. ¡Y molt virtuosas!...

RAUR. ¡Oh!.. si contém aixis...

SANR. Aixis s' ha de contar; comensant pe 'ls nostres. Ja ho veus; tot es relatiu; fins l' escepticisme.

RAUR. Freixa, que farém tart.

FREI. No 't creguis; que si jo la trovés una dona... com jo l' hi somniada... peró, no més somniada...

RAUR. Que aixó s' encomana; aném.

SANR. Aneu... aneu. . á fé gana; jo vos deixo, ab la condició de que avuy vinguis á dinar ab mi.

FREI. ¿Ja abandonas la familia?

SANR. ¿Com s' entén?.. á dinar ab mi; á casa meva; ab la meva familia.

RAUR. ¡Quin quadro!..

SANR. Hermós; mes hermós de lo que vos penseu: ¡molta llum! ¡molta vida! y sobre tot una cosa que no 's pinta... ¡molt carinyo!.. ¡molt amor!.. ¡molta felicitat!

RAUR. La sogra...

SANR. També hi tinch la sogra; pero no la sogra de ferriurer; la sogra... que l' hi dich mare, perque la

meva es morta y ella 'm tracta y 'm considera com si fos el seu fill.

RAUR. Totas las sogras, son iguals.

SANR. També es relatiu, això.

RAUR. Totas... menos la teva.

SANR. Y altres. ¿Vindrás eh?

FREI. ¿Si 't sembla que no t' haig de fer quedar malament?..

SANR. Molt al contrari; serás una nota simpática... ben simpática.

RAUR. No 'ls hi parlis pas de quant erau companys.

SANR. Els hi pots parlar de tot... de tot... fins del nostre escepticisme.

FREI. ¿Y qui sou á taula?

RAUR. A ne 'l cap de taula, la sogra.

SANR. La meva mare á cap de taula; á la dreta sa filla... la meva dona... á l' esquerra jo...

RAUR. Y á l' altre cap de taula, aquest.

SANR. Avuy, aquest; els altres dias, un ángel.

RAUR. ¿El criat?

SANR. Un ángel á la falda de la dida... el meu filló... que es la toya de flors de la nostre taula.

FREI. ¿Tens un fill?

SANR. ¡Y qué hermós!

FREI. ¡Com te 'l deus estimar!..

SANR. Freixa... no hi ha res que s' estimi tan al mon; si tú fosis pare, 't cuidarias molt y voldrias viurer...

FREI. (*Sempre cavilós*). ¡Qui ho sab!..

SANR. ¿Vindrás?

FREI. Ja ho crech que si. ¿Ahont?

SANR. Tornaré á buscarte.

FREI. ¿A quin' hora?

SANR. A la una.

RAUR. Ja haurém tornat.

SANR. Dinarás bé.

FREI. Prou m' ho penso.

SANR. Els requisidets que jo 't procuraré... no serán de tan bon paladá...

RAUR. Com els meus.

SANR. Això; pero, serán de mes profit. (*De sopte*). Fins á la una. (*Mutis dreta*).

FREI. Adeu.

ESCENA VI

FREIXA y RAURELL

RAUR. ¿T' ha convensut en Sanromá?

FREI. No m' ha convensut; pero m' ha agradat sentirlo; el trovo tot formal.

RAUR. Cásat y serás com ell.

FREI. Si m' aseguressin una felicitat com la que ell gosa...

RAUR. Somniant també s' es felis.

FREI. ¿Vols dir que viu d' ilusions?

RAUR. Per això viu.

FREI. ¿Y donchs... nosaltres?

RAUR. Nosaltres... es ha dir, tú; per que jo faig de cuyner, que 'm menjo lo que sobra; tú te n' aprofitas del viurer, te fas un mon teu y l' hi vas dant voltas y com may l' aturas, no t' ensopeixes y trovas varietat... per això vius en la realitat y gosantne de la vida.

FREI. Pero, 'm canso, Raurell.

RAUR. També cansa 'l no fer res; y es feyna de gandúl.

FREI. ¿No hi aném á veure aquella?

RAUR. No m' hi fassis quedar malament; es un cas de compromis.

FREI. (*De sopte cridant*). ¡Angelo!..

RAUR. Ens espera á n' el Parque, donant voltas dins d' un cotxe.

FREI. ¿Y es maca?

RAUR. Ja sabs que tinch gust.

FREI. (*Cridant mes fort*). ¡Angelo!

RAUR. Res... no mes per coneixeus.

FREI. ¡Angelo!..

ESCENA VII

Dits y ANGEL per l' esquerra.

ANG. ¿Que 'm demanabas?

FREI. ¿Encara no está prou orejat 'l quarto?

ANG. Com que sempre 't faig nosa.

FREI. Ja tens rahó, ja.

ANG. ¿Vols que m' entorni ab la mare?

FREI. Portam, portam la roba, que haig de sortí.

ANG. ¿Y las sabatas?

FREI. Tú dirás; si 't sembla me 'n aniré ab xinel-las.

ANG. Com no ho sé, ahont has d' aná.

FREI. Vagi allá hont vulgui... ¡mussol! (*L' Angel fá mutis dolentse de que 'l maltracti*)

RAUR. Es molt tafané aquest xicot.

FREI. Bé... per aixó fá 'l que deu; la dida l' hi té manat que 'm vigili.

RAUR. ¿Qué té pór que 't perdis?

FREI. M' estima molt la dida ¡pobre dida!.. ja ha tingut rahó en Sanromá; totas las donas, no ho son pas lo mateix.

RAUR. No hi hagués didas.

FREI. Y no hi hagués mares. (*Angel ab las botinas, jaqué, abrich, sombrero y bastó; ajuda á vestir á ne 'n Freixa*).

ANG. ¿Qué tornarás avuy?

RAUR. ¿Y que n' has de fer?

ANG. De vosté res.

FREI. ¡Modos! . ¡Modos!

RAUR. Y d' ell tampoch n' has de fer res.

FREI. De mi... sí, home l' Angel creu á sa mare y á la dida li passo tot.

RAUR. Be 'n tens be prou de consideració.

FREI. L' hi dech la vida; diu que no se 'm podia aprofitar quan m' hi van dur.

ANG. Y jo tan grassó... may mes hi tingut 'l paidó bé.

FREI. (*Per l' abrich que l' Angel li posa*). Tira amunt.

RAUR. (*Per una figura que té el cap al revés*). Un cap al revés.
FREI. ¿Qué hi há?
RAUR. Mirat.
FREI. ¿Qui ho ha fet aixó?
ANG. Jo que l' hi trovat á terra y l' hi enganxat.
FREI. ¿Qué no has vist 'l qué feyas?
RAUR. ¡Al revés!
ANG. Pensaba ab vosté.
RAUR. L' hi clavaré un mal tanto.
ANG. (*Per un feix* de *bastons*). ¿Quin bastó vols?
RAUR. No 'n necesito.
FREI. Si es per mi. Dom 'l que vulguis.
ANG (*Dantli*). Té; el d' home reposat.
RAUR. ¿Qué també t' ho encarrega ta mare?
ANG. Lo que m' encarrega, es que l' Enriquet no vaigi ab malas companyias.
FREI. Aixó si qu' ho crech. . ¡pobre dida!

ESCENA VIII

Dits y MATIAS per la dreta

MAT. ¿Qué 'm dona permís per entrar dony *Enrica?*
FREI. Entreu, entreu. ¿Com se diu?
ANG. Matias.
MAT. Matias per servirlo; com 'l pare y l' avi; també se 'n deyan de Matias; l' avi m' era padrí.
FREI. Donchs... ¿Qui há, Matías?
RAUR. Aquella 's cansará de voltá; perdém molt temps.
FREI. Desseguida, home.
MAT. Si l' hi sembla que no li ve bé de qué l' hi digui ara.
RAUR. Y si... pero, cuiteu.
FREI. Digueu, digueu.
MAT. Un senyor que... ho és y no és de senyor... com l' hi diré...
RAUR. Com sigui.
FREI. ¿Qué vol?
MAT. Pregunta per vosté... diu que son molt amichs..

que vosté l' ha fet moltas vegadas. . no hi ho entés aixó.

FREI. Algun modelo.

RAUR. Algun ximple.

ESCENA IX

Dits y el CAP D' ESTUDI

CAP El principe de Bulgaria.

FREI. Veliaquí... No estich per vos.

CAP Ab molt gust m' esperaré; no fassi cumpliments.

FREI. (*A ne 'n Raurell*). ¿Qué tens un duro?

MAT. Dispensi dony *Enrica*... la noya...

ANG (*A ne 'n Matías signantli que se 'n vaigi*). Ja esteu llest. (*Mutis Matias*).

RAUR. Hé tencat de cop ab vint céntims.

FREI. Torneu demá; que no tinch plata.

CAP M' esperaré; no fassi cumpliments; ja sab que tinch prou paciencia; ¡m' ha fet tantas vegadas!..

RAUR. ¿Qué anem?

FREI. Bé; donchs espereuvos; mentres tant fumeu; teniu.

CAP Sempre noble y artista... quin cor... ¡y quin puro. (*Prenent el puro*).

ANG. ¿Si et demanan que diré?

FREI. Que no hi seré en tot avuy.

ANG. ¿Y á ne 'l senyor Sanromá?

RAUR. Que no hi será en tot avuy.

FREI. No; á n' ell, qu' á la una tornaré.

CAP Que ho passin conforme desitjin... me esperaré.

FREI. A la una. (*Mutis dreta*).

ESCENA X

CAP D' ESTUDI y ANGEL

CAP Malaguanyat puro; estich ab un café y llet de carretó ¿Qué té un cigarret de paper, Angelo?

ANG. Se l' haurá de fer.

CAP Fassimel bon minyó, que jo els cargolo malament.

ANG. Jo el gasto molt fort.

CAP ¿Qué pot-ser no me 'l vol dar y fá cumpliments?

ANG. Vosté... franch com sempre.

CAP ¿Qué me 'l cargola?

ANG. Será molt prim.

CAP Fássime 'n dos.

ANG. Encara será mes prim, si n' hi faig dos.

CAP Donchs... *uno solo*, pero que 's deixi fumar.

ANG. Vosté no sé 'n deu adonar may de cap estanch (*Fentli 'l cigarro*).

CAP No veu que vá tan car el tabaco y no 's guanya cap diner. Desde que don Enrique Freixa era fora no m' han fet ni deu vegadas; avuy els artistas ja no 'n pintan de caps; no mes el senyor Graner; aquest, si; m' ha fet moltas vegadas; els caps son lo seu fort.

ANG. (*Dantli el cigarro*). ¿Ara deu volguer un misto?

CAP També van carts els mistos y no 's guanya cap diner.

ANG. Encengui.

CAP ¡Ah!.. ja, ja: bon noy... ¿Y el viatje? ¿Com anat el viatje?

ANG. Molt bé.

CAP ¡Tant temps!.. ¡tant temps d' ausencia!.. ¡l' art se 'n ressentia!

ANG. ¿Y vosté?

CAP ¡Oh!... Jo també... *mucho*; per que don Enrique Freixa ho paga ab *creces*; jo venia tot sovint á preguntar per ell y... suposo qu' hauré sigut el primer en visitarlo.

ANG. Encara no ha cambiat cap bitllet; ja ho ha sentit.

CAP No he vingut pas pe 'l duro, no; jo me l' estimo á don Enrique Freixa y l' admiro... l' admiro per que val... l' art té ab ell un de 'ls seus mes grans campeons.

ESCENA XI

Dits y MATIAS per la dreta.

ANG. ¿Qué voleu Matías?

MAT. Una senyora... pero, que ho sembla de debó de senyora... vé ab una nena.

ANG. Si es una senyora, que no hi es don Enrich.

MAT. Bé... per lo *menos* ho sembla una senyora, y vé ab una nena feta y pastada á n' ella.

ANG. Siga ó no siga senyora, mentres dugui faldillas, digueuli que no hi es

MAT. ¡Ah!.. de faldillas, sí; totas dugas.

ANG. Donchs... que no hi es.

MAT. Jo ho deya per si á vosté l' hi semblaba...

ANG. Que no hi es y que no sabem quan tornará.

MAT. A la una; ho ha dit á la noya.

ANG. Digueuli aixis y res mes.

MAT. Bueno... bueno... per mi si que... vaya... vaya... (*Mutis*).

ESCENA XII

CAP D' ESTUDI y ANGEL.

CAP Pot ser es una modelo y á don Enrique Freixa l' hi sápiga *mal* no ferla.

ANG. No l' hi convé; treballa massa y no ho necessita.

CAP Ell per l' art se desvetlla.

ANG. Jo l' haig de cridá sempre.

CAP. No ho fassi may; sé del cert que quant la artista dorm, concebeix la sev' obra, y si á ne 'l moment, en l' instant precís de la concepció se 'l

desperta es com trencà una ampolla al acabarla d' omplir.

ANG. Vol dir que 'l vi es vessa.

CAP *Esto* mismo; 's pert; l' art se 'n ressent d' aquestas cosas. L' art es, espiritual.

ANG. Vosté sab molt.

CAP No veu que tota ma vida hi estat ficat entre artistas; pateixo molitssim de migranya y es de tant que m' han fet lo cap. ¿Vol fer el favor d' un altre cigarret?

ANG. ¿No l' ha trovat fort?

CAP. Si era tan prim.

ANG. Fumis el puro.

CAP ¡Ah! . no; el puro ha d' anar precedit d' un bon dinar.

ESCENA XIII

Dits y MATIAS per l' esquerra.

ANG. ¿Ja torneu?

MAT. Es qu' aquella senyora diu que de totas passadas 'l vol esperá y com que Dony *Enrica* ha dit á la noya qu' á la una tornaria...

ANG. Donchs, que s' esperi á baix.

CAP Home, *Angelo*... una senyora á baix? y ab una nena?

MAT. A ne 'l jardi fá humitat y 'l dia es nuvol y la portería es com un cop de puny y la noya ara precisament s' ha de cuydar del dinar y no pot darli conversa; per que d' altre modo.

ANG. Que puji aqueixa, senyora.

CAP. Si, *hombre.*

MAT. Si l' hi sembla que dientli que se 'n vaigi.

CAP No; que *puchi* que yo l' hi faré els honors.

ANG. Digueuli.

MAT. Un hom 's pensa ferho tot bé y aneu á saber las cosas. (*Mutis Matias*).

ESCENA XIV

CAP D' ESTUDI y ANGEL.

CAP Ab las damas sempre s' ha de ser galán.
MAT. (*Dintre*). Ja pot pujá; si es servida.
ANG. Y vostè vol esperá á l' Enriquet fins que torni?
CAP. ¿Y qué vol que fassi? Don Enrique Freixa 's mereix totas las atencións.
ANG. Donchs sent aixís, pot doná conversa á n' aquesta... *senyora*, mentres jo faré feyna per allí dins.
CAP De mil amores; ¿m' ha cargolat ja el cigarret?
ANG. ¿Y fumará devàn d' una senyora?
CAP Té molta rahò; me 'l guardaré per després... dongui...
ANG. Ja l' hi faré.
CAP Una mica mes groixut; ¿sent?
ANG. Ja, ja... (*Mutis per l' esquerra*).

ESCENA XV

El CAP D' ESTUDI, ADELA ab la NENA y MATIAS per la dreta.

MAT. Passi, passi senyora, si 's servida
ADELA Gracias.
MAT. ¿Se n' ha anat l' Angel?
CAP L' Angelo es per allí dins; no hi fá res senyora; jo estich per servirla.
ADELA Se l' hi agraeix. ¿Aquest es 'l taller de... Don Enrich Freixa?
MAT. Ja l' hi he dit que si.
CAP Del inmortal pintor Don Enrique Freixa. Segui... segui senyora.
ADELA (*Ab intenció seyent*). ¡Inmortal!..
CAP Si, senyora; no 'n dupti.
MAT. ¿Qué no 's morirá may?
CAP Vostè també ho entèn; això mateix; que no 's morirá may.

MAT. Donchs. . jo me 'l miro molt atrapat.

ADELA (*Dissimulant la sorpresa*). ¿Com?

CAP No ho digui, home, no ho digui.

MAT. Sí, senyor, molt atrapat; ell passi aquest hivern... ho deyam ab la noya.

CAP No digui disbarats; la artista no mort may.

MAT. De mes bons n' enterran. ¿Fá temps que no l' ha vist vosté?

ADELA (*Mirantse la nena que 's distreu mirant ó tocant algun objecte*). No toquis res Enriqueta... deu fer cosa d' uns cinch anys.

CAP ¡Oh!.. son cinch anys mes; com á home es molt, com á artista no hi vol dir res; l' artista es com 'l ví, que com mes vell .

MAT. Mes ranci.

CAP Pero, mes bó.

MAT. Jo el conech d' ahir y ab un cop d' ull .. ho vaig dir á la noya; tenim amo per poch temps.

CAP Desgraciat del art y de mi; Don Enrique Freixa... té un gran cor .. un gran cap... y un gran pincell.

MAT. ¡Las donas! . tot l' hi vé d' aquí... ¡las donas!.. per lo que sembla las donas 'l perden... ¡n' han vingut un reguitcell á demanarlo!.. ¡las donas el perden!..

CAP (*Intencionat*). ¿Qué sab vosté qui pert á qui?

MAT. No l' entench.

ADELA Te rahó.

CAP La senyora m' ha entés.

MAT. ¡Oh!.. la senyora... la senyora...

ADELA ¿Y tardará molt?

MAT. A la una; ja l' hi ha dit la noya.

CAP No se 'n refihi; té tan de bó com de informal don Enrich Freixa. Sempre vá á tres quarts de quince.

MAT. A tres quarts de tres; ab los rellotjes d' avans, si l' hi sembla.

CAP Vosté es molt aixerit... pero molt ganso; don Enrique Freixa ja l' avispará.

MAT. (*Intencionadament y fent mutis per la dreta*). Si no la avispém á n' ell... ja ho he dit; de mes bons n' enterran. . vaja... vaja...

ESCENA XVI

CAP D' ESTUDI, ADELA, NENA

ADELA ¿Y vosté es amich de don Enrich Freixa?

CAP Ja ho crech; y de vosté, senyora.

ADELA Gracias... No toquis res, Enriqueta.

CAP Deixila que toqui... ja es reflexiva. ¿Es filla seva?.. y dispensi.

ADELA Mentres Deu vulgui.

CAP Hermosa com la mamá... simpática com la mamá...

ADELA (*Molt intencionadament y ofesa*). Vosté no sab á lo que vinch.

CAP Perdoni... pero .. m' ho figuro Al taller d' un pintor solter las senyoras sempre hi venen á lo *mateix*... es cosa sabuda... m' hi topo á cada instant ab ellas.

ADELA ¡Ah!.. encare solter don Enrich Freixa?

CAP Y morirá solter... es á dir; será solter inmortal; estima á totas las donas; admira la bellesa; pero... sempre l' hi he sentit dir, per que jo el tracto molt y molt d' aprop d' anys; sempre l' hi he sentit dir: la muller pe 'ls altres, la dona per tots.

ADELA ¡Ah!.. Molt bé... Molt bé.

CAP No 'm sorpren que vosté ho trovi posat á la rahó: per aixó visita 'l taller de don Enrich Freixa.

ADELA Ja l' hi he dit que vosté no sab á lo que vinch.

CAP ¿Qui 'n dupte?... vosté ha vingut per que la fassin...

ADELA ¿Com?..

CAP Al vestit ó al desnú.

ADELA ¿Qué diu ara?

CAP No ho dissimuli... hi ha bellesas femeninas que ho fan per necessitat... y son las menos bellas... altres pe 'l capritxo... y son las mes bellas; vosté es d' aquestas; de segur...

ADELA ¿Y aquestas... senyoras... son?..

CAP ¡Modelos! ¡Modelos!.. ja ho crech; y de bon preu.

ADELA ¿Modelos... capritxosas?..

CAP Las mes bellas... solen serho; sí, senyora.

ADELA Jo 'm creya que modelo volía dir una cosa exemplar... perfecta... digna de ser imitada;.. la filla carinyosa; la mare bona... la esposa honrada... la dona virtuosa; pero may me creya, que hi pugués haber... modelos capritxosas .. com si diguessim, donas bonas y dolentas tot d' un plegat.

CAP Senyora... no dissimuli; ja ho sé que hé sigut indiscret; pero... á mi 'm consta; quant mes bellas... y mes distingidas... mes capritxosas... molt mes. (*Ab misteri*). Vosté será una modelo, al desnú; ja ho pot dir, ja; la nena está distreta.

ADELA (*De sopte*). Si;.. al desnú; son las dotze y mitja; á baix 'l cotxe m' espera. Aném, Enriqueta.

NENA ¡Mamá!

ADELA Aném. (*Prenentli la má*. Si veu á don Enrich Freixa, diguili que d' aquí un quart tornaré...

CAP L' art l' hi agrahirá. ¿Lo seu nom?

ADELA Una modelo. (*Mutis per la dreta ab la Nena*).

ESCENA XVII

CAP D' ESTUDI, ANGEL per l' esquerra.

ANG. ¿Se 'n vá?.. ¡Gracias á Deu!

CAP Pero, tornará.

ANG. Per ara ja es fora. ¿Y qui es?

CAP ¿Lo cigarret?

ANG. ¿Si torna aquesta?..

CAP Com que me 'ls fá tan prims .. y ella tardará un quart.

ANG. (*Per la petaca buyda*). No mes me queda paper.

CAP L' ha buydada espressament.

ANG. Com que estaba sol... m' hi fumat la petaca.

CAP Vosté fará casa.

ANG. Un disbarat faré... ¿y qui es aquesta?

CAP Una modelo... de preu.

ANG. Arribá y moldre; vosté pe 'l cap y ella. .

CAP Angelo, es molt prosaich.

ANG. Molt animal, soch; tan bó... tan bó... vol dir burro.

CAP Home, no 's desacrediti.

ANG. (*De sopte*). ¿Qué no ha tingut mare vosté?

CAP ¿Qué 's pensa que só un bolet?

ANG. Com que sempre diu que no té familia.

CAP Peró mare... era la princesa de Bulgaria... no la vaig coneixer.

ANG. Donchs... vosté no pot fer res per ella; jo tot ho faig per la mare.

FREI. (*Cridant dintre dreta molt enfadat*). ¡Angelo!.. Angelo!..

ANG Ja arriba 'l mal temps.

RAUR. (*Cridant dintre*). Ell ne té la culpa.

CAP Ara fumaré.

ESCENA XVIII

Dits FREIXA y RAURELL per la dreta.

FREI. ¡Ah!.. ¿ets aquí?.. escolta.

ANG. Tú dirás.

FREI. Lo que 't dich es que desd' ara ja hi ets de massa al meu costat.

ANG. ¡Ay!.. gracias á Deu; diré á la mare que m' has tret.

FREI. Si; que t' hi tret per poca solta; que vingui ella á cuydarme y ab ella no m' hi enfadaré.

ANG. ¡Pobreta!.. la vols treurer de la primavera, per durla al hivern; la matarás.

FREI. Escolta; ¿qui et feya despedir á n' aquella senyora.

ANG. ¿Jo?

FREI. ¿Qué no ho sabs que no vuy que 'n despedeixis may cap de senyora?

RAUR. Ni á ningú.

CAP Don Enrique... ¿si 'm permét?

FREI. No estich per vos, ara. Teniu el duro.

CAP Está bé; (*Prenent el duro*) tornará dintre de poch aquesta modelo.

FREI. ¡Ah!.. tornará y es una modelo... teniu un altre duro...

ANG. Vaig á arreglarme la roba. (*Mutis esquerra*).

CAP Y al desnú

FREI. ¡Y al desnú!

CAP Jo me n' hi enterát.

FREI. Torneume els dos duros.

CAP Y ara... ¿que no m' ha entés?

FREI. Si... home... si; teniu; un bitllet de vinticinch pessetas. (*A ne 'n Raurell*). ¡Es ella!.. ¡es ella!

RAUR. No ho entench.

CAP ¿Y es bó?

RAUR. De 'ls nous.

CAP ¡Vinticinch pessetas!.. (*Besantlo*).

FREI. Aneu... aneu. (*Trayentse l' abrich*).

CAP Vinticinch gracias... á pesseta cada una... don Enrique...

FREI. Aneu... aneu...

CAP ¿No 'm vol pas fer?

FREI. No, un altre dia.

CAP N' hi quedo molt reconegut.

FREI. Molt bé; marxeu.

CAP Deiximela dir.

FREI. ¿Qu' es?

CAP Una poesía.

FREI. Si no es curta, no.

CAP Quedaré descansat. Es curteta; tot such de cervell.

FREI. Digueu.

CAP *Al inmortal pintor*

don Enrique Freixa.

(*Pel bitllet*).

Su nobleza es bien palmaria;
yo en cambio de su nobleza,
he dado á usted la cabeza,
del Príncipe de Bulgaria.

(*Mutis per la dreta, desfentse en compliments ridicols*).

ESCENA XIX

FREIXA y RAURELL

FREI. ¡Es ella!

RAUR. No ho es.

FREI. Si; home; s' ha cansat de voltar pe 'l Park y...

RAUR. Pero si no sab ahont tens el taller.

FREI. Preguntán...

RAUR. Y cá; si aquesta l' hem vista d' un tros lluny pujar al cotxe y anaba ab una nena... ¿volts t' hi jugá que será la del tram-via.

FREI. Pero si aquella 'm vas dir ahí que era dona *conforme*...

RAUR. Y tant... duenya d' una gran casa de modas «La Modelo», viu ab sa mare y sa filla... las referencias son inmillorables... per això no 'm vaig atrevir á embestirla de ferm...

FREI. ¿Y donchs?

RAUR. Pero las apariencias enganyan y... devegadas;.. lo que tú dius fiheuse 'n de las donas.

FREI. Me tens ab neguit.

RAUR. Ja veurás... ja veurás... pero, cá; si aquest *trompa* ha dit qu' era una modelo al desnú...

FREI. Noy que 'm fás fer dentetas. ¿Tú l' ha vas coneixer?..

RAUR. A ne 'l tram-via; anaba ab la nena... si no soch jo, cahuen totas dugas; gracias;—per servirla—¿es de vosté aquesta nena?..—si, senyor... entrém eu conversa... L' hi dich que soch pintor... M' agrada molt la pintura .. Aquí té la tarjeta... (*De sopte*) ja hi caich; l' hi dono la teva, no 'n gasto d' altres... me veuré molt honrat... visiti el meu taller... l' hi agradará... (*En Freixa el segueix ab molt interés*).

FREI. ¡Es ella!.. ¡es ella!.. y que 'm vas dir qu' era... hasta allá.

RAUR. Si es ella... No pot ser una modelo al desnú; y el Princep t' ha enganyat; per que ella es la

modelo de modas de vestir... una dona honesta que cuyda molt á sa mare... que estima molt á sa filla... recatada en extrém... que no dona un que dir... que tothom en parla bé... Res; una visita d' una *amateur* al taller de l' Enrich Freixa.

FREI. Visitas que fan glatir empalagan y no compran... res... ni venen res.

RAUR. Vindrá en mal' hora.

FREI. (*Cambiant de tó y tornantse á vesti*). ¿Y es maca la del Park?

RAUR. Ja t' ho he dit de compromis; y aquestas sempre volen serho.

FREI. ¡Malaguanyada!

RAUR. Si t' has entretingut tant. Demá tornaré á tirar l' am; pero siguem formals.

FREI. ¡Angelo!.. ¡formals!. deixaré 'l recado à n' aquell que si la *fulana* de la nena torna, que l' hi digui qu' es mal dia per visitá el taller...

RAUR. Que está molt núvol.

FREI. Aixó... ¡Angelo!.. molt núvol.

ESCENA XX

Dits y ANGEL per l' esquerra ab un farcell jech y gorra posada...

ANG. ¿Qué vols que l' hi digui á la dida?

FREI. ¿Y ahont vas ara, benehit?

RAUR. Y que se 'n vaigi.

FREI. Deixa... deixa el farcell; tros d' ánech.

ANG. A n' á tú 't deixo; la mare 'n tindrá un disgust; pero, no 'm fá res; aixís veurá qu' encare tinch cor y... (*Dissimulant la seva tristó y en disposició d' anarsen*). Adeu; que 't cuidis.

FREI. Y ara... ¿que va de bó?

ANG. (*Allargantli la má*). Qu' hi pensis ab nosaltres.

FREI. Que no 't mous; ¿com t' ho haig de dir?

ANG. Jo 'm mouria y no 'm mouria; peró, m' has tret

y... soch moit sentit; mes que tú; que hi ha gent, que no 'n son de bons per ser richs, que de 'ls pobres y de 'ls tontos s' en burlan.

RAUR. ¿Y l' hi permets?

FREI. (*Enternintse y dissimulant*). Que digui.

ANG. (*Allargant'i la má*). Adeu...

FREI. Digas lo que vulguis... pero no 'm deixas... me trovo sol Angel y estich malalt .. m' ho conéch.

ANG. ¿De debó?

FREI. ¿No t' ho he dit?

ANG. ¿Y tenintme á mi no t' hi trovas de sol?

FREI. (*Enternit y dissimulant força*). Ves... ves á dins, tafané... y no me las fassis may mes aquestas bromas... may mes. (*Freixa empeny á ne 'l Angel cap al quarto de l' esquerra; en Freixa dissimula la seva emoció; l' Angel desapareix admirat de l' actitut de 'n Enrich*).

ESCENA XXI

FREIXA y RAURELL; á poch MATIAS per la dreta.

RAUR. No vos entench á vosaltres dos. .

FREI. Ni 'ns vulguis entendrer . ens havém criat junts y... res (*Cambiant de tó*). *Andiamo.*

RAUR. ¿Y el recado?

FREI. Lo daré al porter y esperarém á ne 'n Sanromá al «Colon» prenent el vermohut. (*Acabantse d' arreglá*).

MAT. ¿Qué 'm dona permís dony *Enrica?*

FREI. ¡Oy!... que veniu bé... d' aixó...

MAT Matias; per servirlo.

FREI. Matías; si torna aquella senyora ab la nena...

MAT. Si no l' hi sab *mal* ara es aquí... pero diu que pujará sola, que la nena 's quedará á baix dintre del cotxe.

FREI. ¡Noy!.. aixó 's formalisa... (*Trayentse la roba*). ¡Raurell! tanca aquella porta... (*Raurell tanca la porta de l' esquerra y gira la clau*).

MAT. ¿Si l' hi sembla que l' hi digui?

FREI. Que si... que si... ¿qué no ho coneixeu? (*Girantlo per que se 'n vaigi, Matías desapareix tot admirat*).

RAUR. (*Per la porta qu' acaba de tancar*). El toro al xiquero.

FREI. ¿La clau?..

RAUR. Girada.

FREI. Tira 'l portier. (*Raurell ho fá*).

RAUR. No ho entench.

FREI. Ni jo tampoch; peró .. deixa la nena á baix.

RAUR. No vol roba estesa.

FREI. Aixó es curiós... piramidál.

RAUR. Desperta gran interés... Vos deixo.

FREI. No, á tú 't coneix; m' hi presentas... y després...

RAUR. Mutis per la dreta y m' esperaré á la porteria per parar els peus á ne 'l toro de 'n Sanromá.

FREI. ¡Divinament!.. ¡Noy, tinch febre!..

RAUR. Aquestas cosas en donan de febre... ¡Ella!

ESCENA XXII

Dits; ADELA per la dreta; ab sombrero de vel gran y luxós abrich.

ADELA ¿Donan el seu permis? (*En Freixa signa á ne 'n Raurell que respongui*).

RAUR. Sí, senyora, si; aquí es á casa seva.

ADELA Moltas gracias. ¿Cóm está don Enrich Freixa? (*Saludant á ne 'n Raurell; Adela es ficsa dissimuladament ab en Freixa* .

FREI. Perfectament; ¿y vosté senyora?

ADELA ¿Cóm es aixó? ¿Dos Enrichs?

RAUR. Si... dispensi; la tarjeta perteneixia á ne 'l meu estimat amich Enrich Freixa.

FREI. Servidor de vosté.

RAUR. Com que jo no tinch domicili conegut.. ¿sab?.. soch transeunt.

ADELA Entench; ¿aquest taller tan elegant? .

FREI. El poso á la seva disposició.

RAUR. Visitil.. visitil; en Freixa bé prou que 's cuidará

d' ensenyarli. . ab permís de vosté... als peus de vosté. (*Saluda y se 'n va per la dreta; fa senyas á ne 'n Freixa y ajusta la porta*).

ESCENA XXIII

FREIXA y ADELA

ADELA Donchs segons sembla, vosté es don Enrich Freixa.

FREI. L' unich y l' autentich, si senyora; servidor de vosté; (*Oferintli que segui*). Fassi 'l favor.

ADELA (*Dissimulant la seva emoció*). Celebro molt...

FREI. ¿A qui tinch l' honor de...

ADELA Perdoni.

FREI. Soch indiscret.

ADELA Oh .. això no; ho sabrá després.

FREI. L' ansietat mata, senyora.

ADELA Pero, l' esperança fa viure.

FREI. Mes... si al fi es logra 'l desitj...

ADELA ¿Vosté 'l sent?..

FREI. Intens el sento, per saber qui es vosté; la visita seva. . se 'm fá interessant; me trontolla 'l cervell...

ADELA Ja... ja. . ja...

FREI. ¿Somriu?

ADELA Me fá gracia... ¿sempre ha sigut tan impresionable?

FREI. Sempre; l' hi juro.

ADELA ¿Tan aviat? ¿Y arrelan aquestas impresions?

FREI Fondo... molt fondo.

ADELA Donchs... ¿unas arrels dehuen crehuarse ab las altres?

FREI. ¿Quin llenguatje es aquest?

ADELA El de la sinceritat.

FREI. Vosté 's burla de mí

ADELA Jo... 'l considero... en lo que val.

FREI. (*De sopte*) ¿El motiu de la seva visita...

ADELA Obeheix sencillament á un capritxo... El de posarme á la seva disposició com á modelo; tam-

bé he sabut qu' hi habia modelos capritxosas .. ¿El sorpren?

FREI. Me sopta la seva franquesa.

ADELA La veritat .. la veritat *núa*...

FREI. ¿Y es-aixís com vol servirme de modelo?

ADELA Aixis...

FREI. Senyora...

ADELA ¿Qué té?..

FREI. Vosté 'm fá víctima d' una ilusió... ¡aixó es mentida!

ADELA (*Aixecantse y disposantse*). ¿Ahont?. .

FREI. (*Signantli darrera d' un para-vant*). Aquí.

ANG. (*Dintre esquerra*). ¡Enriquet!... ¡Enriquet!... (*Adela fa indicació*).

FREI. (*Corrent á la porta*). No temi.

ANG. (*Dintre*). ¡Enriquet!

FREI. (*Mitj obrint la porta y tornantla á tancar*). No 't moguis... ¡chs!.. no 't moguis .. (*Fent molta mímica es dirigeix á la porta de la dreta, la tanca y tira 'l portier; prepara 'l caballet, la tela, 'ls pincells... molt emocionat*).

ADELA (*Darrera el para vant*) ¡Quant vosté digui!

FREI. Tot está... quant vosté mani.

ADELA (*Presentantse ab un disfres capritxós y ab careta*). Prengui apuntes...

FREI. ¡Aquesta máscara!..

ADELA (*Treyentse la máscara*). Sense la máscara.

FREI. Vosté... tú... ¡Adela!..

ADELA ¿Y tu l' Enrich Freixa?

FREI. ¡Es somni!..

ADELA Es la realitat... sense la cruhesa del desnú que tú esperabas...

FREI. ¡Imposible coneixet!..

ADELA Com jo á tú, la virtut y el víci no 's coneixen may y 's topan en la foscuria del camí de la vida.

FREI. ¿Aquella nena?..

ADELA Jo soch... la modelo; ella es la tev' obra.

FREI. ¿No ments, Adela?

ADELA Visch per la nostre filla y per la meva mare; 'ls únichs sers veritat á ne 'l mon.

ANG. (*Dintre*). ¡Enriquet!.. ¡Enriquet!

FREI. No puch... lo cap se m' obra...

ADELA (*Al darrera del para-vant*). Espera.

ANG. ¡Enriquet!.. ¡Enriquet!.. (*Obrint l' Angel ab pena emocionat*). ¿Qué tens?..

FREI. Corra á baix y digalshi á tots que pugin... depressa .. y la nena .. la nena...

ANG. Pero...

FREI. Creume... sobre tot la nena. (*Mutis per la dreta l' Angel; Freixa cau abatut en un silló; pausa; surt l' Adela vestida com avants*).

ADELA ¡Don Enrich Freixa!.. las sevas obras son hermosas... (*Allargantli la má*).

FREI. No... tú no te 'n vas.. es precis que parlém.

ADELA ¿De qué?.. lo seu passat l' hi he recordat en un instant; lo present, en dos mots l' hi he dit; ara... á viure; jo ab la meva mare y ab la meva filleta. . respiránt un ambent que afalaga... vosté sol... tot sol... respirant una boyra viciosa que corromp... no 'ns havém conegut... y ens havém topat... ¡qu' es estret lo camí de la vida!)*Adela l' hi allarga la má per despedirse, en Freixa l' hi estreny fort*).

ESCENA ULTIMA

Dits RAURELL, SANROMA, ANGEL y la NENA

RAUR. ¿Qué passa?

SANR. ¿Qu' es aixó?.. ¿vosté aquí, Adela? (*Freixa emocionat besa á la nena, tots sorpresos*).

ADELA ¡Senyor Sanromá!.. ¡No 'l sorprenguí; he visitat 'l taller d' un artísta, perque m' encantan totas las bellas arts... y molt la pintura... y estich enamorada de las obras de don Enrich Freixa.

SANR. ¡Freixa!..

FREI. ¿Tú coneixes á l' Adela?

SANR. Per lo molt que la coneix tota la meva familia, m' estranya veurela á n' aquí... y sola...

ADELA Era jo encar una pobreta modista... algú se 'n deu recordá...

FREI ¡Sanromá!.. no soch ja tan esceptich; crech posible la virtut en moltas donas ..

SANR. ¿En mes de dugas?

FREI. En mes... si... En Raurell m' ha portat la virtut barrejada ab lo vici.

RAUR. ¿Jo?

FREI Ha fet una bon' obra.

SANR. L' única.

FREI. L' Adela será la meva muller...

ADELA ¡Freixa!.. (*Tots sorprcsos*).

FREI. Aquesta es la meva filla.

NENA ¡Tindré papá!

ANG. (*Emocionat*). Aixó si qu' ho escriuré á la mare.

TELO

Obras dramáticas de 'n Rovira y Serra

EN CATALÁ

Los Orfanets.—Quadro dramátich en vers.
Lo dia del Judici.—Comedia en un acte en vers.
Vint duros per endevant.—Juguet en vers.
L' anima de canti,—Parodia en vers, del drama «L' anima morta» de D. Angel Guimerá.
L' Hereu del Mas.—Drama en tres actes y un epilech en vers.
La Nana.—Parodia del drama «Mariana» de D. Joseph Echegaray.
¡Puput!—Juguet en prosa.
L' Aliga negra.—Drama en cinch actes, en prosa.
Cárlos I.—Comedia en un acte.
¡Trampas!—Comedia en tres actes, en vers.
La Mel.—Drama en tres actes, en prosa.
Retorn.—Quadro dramátich, en vers.
Els Minayres.—Drama en tres actes, en prosa.
Gent de vidre.—Drama en tres actes, en prosa.
Riu avall.—Drama en tres actes, en prosa.
Una «Modelo».—Comedia en un acte, en prosa.

EN CASTELLANO

El Juez de su causa. (*Herir con honra*).—Drama de costumbres Cubanas, en tres actos, en prosa.
Dárdio.—Drama en tres actos, en prosa.
La Camorra.—Melodrama en seis actos, arreglado á nuestra escena en colaboración con D. Joaquín Ayné Rabell.
El primer eslabón.—Monólogo en verso.
Sin Gobierno.—Comedia en tres actos en prosa.
Los tres estados.—Monólogo en prosa.

F. BADIA
IMPRESOR
BARCELONA
Dsta DO